

HET BOS SLAAPT
Rebecca Dautremer en Edward van de Vendel (vert.)
Dauidsfonds/Infodok
(door Karolien Vermeulen)

OVER DE MAKER

De Franse illustratrice **Rebecca Dautremer** studeerde grafische vormgeving in Parijs. Ze illustreert zowel werk van anderen (bijv. Alice in Wonderland/Lewis Carroll & Ed Franck [Dauidsfonds, 2011]) als dat van zichzelf (Ik val op jou [Dauidsfonds, 2011]). Met 'Het bos slaapt' is ze niet aan haar eerste sprookje toe. Eerder nam ze 'Klein Duimpje' en een resem prinsessen al onder handen. Dautremer heeft een heel kenmerkende stijl die een licht surrealistische en dromerige wereld schept met een aards kleurenpalet. Haar werk is meerdere malen bekroond (Prix Sorcières 2004, Prix Paille en Queue 2010).

1. VERHAAL

Doornroosje anders (hervertelling)

Dautremer steekt het sprookje van Doornroosje in een nieuw jasje.

- Wanneer hadden de juryleden door over welk sprookje het ging (onafgezien van de titel)?
- Vonden ze het moeilijk om het verhaal te volgen?
- Welke rol speelt de eerste pagina waarin de auteur zich tot de lezer richt hierin?
- Was het nodig om het sprookje te kennen?

OPDRACHT

Speel een korte quiz met de juryleden om hun geheugen op te frissen. Kunnen zij het verhaal van de twee mannetjes uit het boek afmaken?

- We zijn er. Waar? (Het bos)
- Hoor je daar niet iemand ademen? Wie? (Een slapende ridder).
- Vreemde zaak, vind je niet? Welke zaak? (Slapend bos en iedereen erin).
- Waarom slapen ze honderd jaar? (De vloek).
- Wie heeft gevloekt? (Een kwade fee).
- Op wie wachten ze? (De prins, het stille lange mannetje).
- Hoe wordt de vloek verbroken? (Een kus).

Het originele sprookje wordt op sommige vlakken gevolgd, maar er zijn ook een aantal zaken anders:

- Welke dingen zijn hetzelfde gebeven in deze nieuwe versie? (vloek, prins, de kus)
- Wat is er anders? (hele dorp slaapt, Doornroosje is bloemenmeisje, ligt niet in een kasteel in een bos, boze fee is niet te zien, geen prik aan het spinnenwiel maar wel een fietswiel en een generatorwiel, het bos is een dorp en geen bos)

Illustraties

De illustraties spelen een bijzondere rol in het boek. Eigenlijk vertellen zij het verhaal en veel minder de karige tekst die vooral uit vragen en veronderstellingen bestaat.

- Laat de juryleden de illustraties beschrijven. Mogelijke steekwoorden: bijzonder/alledaags, levensecht/uitvergroot, kleurrijk/zwartwit, gedetailleerd, perspectief creëren, kleurtinten.
- Waarom zijn sommige prenten ingekleurd en andere niet? (wereld sprookje versus wereld vertellers)
- Hoe zijn de twee werelden en hun illustraties samengebracht? (alternerend: linkse en rechtse bladzijde maar ook parallel omdat je de twee bladzijden ook in één oogopslag ziet)
- Wat gebeurt er op het einde van het verhaal met de illustraties? (de prins stapt in de sprookjeswereld, krijgt kleur; daarna ontwaakt iedereen en wordt kleurloos, dus in de 'echte' wereld)

Het bos (ruimte)

De twee werelden die de illustraties creëren spelen zich elk in hun eigen ruimte af.

- Over welke ruimtes gaat het? (het witte blad van de mannetjes & het bos-dorp van het sprookje)
- Waar zijn de twee mannetjes? (ruimte is niet getekend, maar ze wandelen wel in het witte blad)
- Waar zijn de personages van het sprookje? (in het bos, geen echt bos maar een dorp met die naam)
- Waaraan doet deze ruimte hen denken? (kermisfeer, Tivoli-achtig pretpark, circus)
- Wat keert op vele prenten terug? (slapende personages en knipogen naar slapen, bijv. Parc Sopeaux, The Big Sleep op de affiche bij de kiosk, dodo bij de bloemen)
- Welk ruimtelijk element keert ook vaak terug en is een knipoog naar het originele sprookje? Tip: Wat groeide er rond het kasteel? (Een dichte haag – in het boek verschillende prenten met rode klimop)

Personages

Het sprookje mag er dan een beetje anders uitzien, alle personages doen wel mee.

- Kunnen de juryleden de volgende personages identificeren: de prins, de prinses (bloemenmeisje), de koning en de koningin
- En wat met volgende personages: de kikker (voorspelde de geboorte van een dochter), de ridder (misschien een prins die naar Doornroosje op weg was?), de kinderen op de schommel, het orkest en de bokkers?

OPDRACHT

Materiaal

- Pen & papier
- Teken- en kleurmateriaal

In dit boek heeft de auteur één personage uit het verhaal gehaald, nl. de prins. Samen met de verteller blijft hij een hele tijd buiten het verhaal staan. Pas op het einde stapt hij in de sprookjeswereld om de prinses een kus te geven.

- Kennen de juryleden andere sprookjes met personages die maar heel even in het verhaal verschijnen? (de prins in Sneeuwwitje, jager bij Roodkapje of de Wolf en de zeven geitjes)

Kies samen één sprookje en maak er een andere versie van waarbij dit personage de verteller wordt, die het sprookje maar een beetje vertelt (zoals in het boek) en dan op het juiste moment verschijnt (voorbeeld in bijlage). Je kan de kinderen in duo's laten werken waarbij één iemand het verhaal van het personage tekent/schrijft en één iemand het sprookjesfragment dat erbij hoort. Afhankelijk van de tijd kan je voor een sprookje-in-drie-pagina's gaan of een langere versie. Vergelijk daarna de verschillende nieuwe verhalen die gemaakt zijn.

- Welke fragmenten zijn er gekozen?
- Welke stukjes vinden de juryleden erg geslaagd?
- Waarom?
- Vonden ze het moeilijk om het verhaal op die manier te vertellen?
- Hoe zou de auteur dit aangepakt hebben?

2. VERWERKING

Slapen (motief/thema)

In het originele verhaal vormt slapen slechts een deel van het sprookje. In de nieuwe versie wordt het slapen sterk uitvergroot, zowel in beeld als woord.

- Wat weten de juryleden over het slapen in het originele sprookje? Je kan eventueel de verschillende versies van het sprookje erbij halen (Perrault, Grimm en later Disney)
- Hoe zit het met slapen in dit boek?
- Wat wordt er over slapen gezegd? Bespreek volgende stellingen uit het boek:
 - “Alsof iedereen aan het leeglopen is.”
 - “Zeg eens, waarschijnlijk dacht je eerst dat ze allemaal dood waren. Toch?”
 - “Het is natuurlijk wel lekker rustig.”
 - “Maar het mist toch net dat beetje...”
 - “Je zou toch denken dat zij wel wat beters te doen hebben.”
 - “Ik vraag me af of ze niet net doen alsof.”
 - “Misschien zijn ze zo verschrikkelijk moe dat ze gewoon geen ZIN hebben om te bewegen?”
 - “Of misschien zijn ze BANG...”
 - “het is net alsof ze op iets aan het wachten zijn.”
- Wat denken de juryleden zelf over slapen? Is het lekker rustig of eerder doen alsof?
- Doen ze wel eens alsof ze slapen?
- Wanneer? Als ze geen zin hebben in iets? Of bang zijn? Of om de tijd te doden?

Andere Doornroosjes

Dautremer is niet de eerste die het sprookje van Doornroosje onder handen neemt. Verzamel één of meerdere van volgende boeken voor een discussie: Brieven aan Doornroosje / Toon Tellegen (Querido, 2002); Doornroosje / Jasperina de Jong (Gottmer, 2006); De schone slaapster / Siska Goeminne (Lannoo, 2012); Doornroosje / Elodie Fondacci (Schuyt & Co van Halewyck, 2016). Geef de juryleden even de tijd om door de boeken te bladeren. (Noot: Sommige boeken raken de leeftijds grenzen van groep 3. Dit is geen bezwaar omdat deze boeken dienen om de discussie op gang te brengen.)

- Wat is er gebeurd met het originele verhaal? Wat is er veranderd? Dit kan gaan om vormelijke wijzigingen (zoals stripvorm, briefvorm,...), maar ook inhoudelijke wijzigingen (de prins krijgt een grotere rol, er is geen boze fee,...).
- Wat vinden ze van zulke bewerkingen? Zijn dit creatieve auteurs die van iets ouds iets heel nieuws maken of luie auteurs die vertrekken van het idee van een ander?
- Welke andere verhalen zouden de juryleden wel eens in een nieuwe versie willen lezen? Denk hierbij aan mythen, legendes, Bijbelverhalen, maar misschien ook recente successen zoals De waanzinnige boomhut of Harry Potter.
- Hoe zouden die verhalen er dan uit kunnen zien?

Anderen over Doornroosje

Iedereen is het erover eens dat Rébecca Dautremer over een bijzondere beeldtaal beschikt die vele harten bekoort. Dit boek evenwel is meer dan alleen haar plaatjes. Ook de tekst speelt een rol en daarover is niet iedereen even enthousiast. Bespreek volgende recensies met de juryleden. Vervolg met de opdracht waarin de juryleden nu hun eigen recensie maken.

- ‘Er wordt zeer weinig tekst gebruikt, waardoor ook jongeren die niet graag lezen het boek als een topser zullen beschouwen. Het boek gewoon maar doorbladeren en bekijken, is een feest op zich. Een aanrader voor jong en oud!’ – Karen Simayes op Pluizer.be
- ‘De tekst blijft echter te eenvoudig om die hooggespannen verwachting ook waar te maken. Een enkele woordspeling verrast wel, bv. een filmaffiche die trots ‘The Big Sleep’ aankondigt of het ironisch commentaar van de wijze man die het bestaan van ‘kwade feeën en vloeken’ kritisch in vraag stelt: “Lijkt me vermoeiend... elke keer dat je zin hebt in een dutje zo’n vloek moeten oproepen...” Maar dit is slechts een opmerking in de marge; Dautremer is geen auteur, wel illustratrice, en in dat metier behoort ze al jarenlang tot de wereldtop.’ – Jürgen Peeters op

Cuttingedge.be

Richtvragen bij de recensies:

- Wat zeggen de recensenten over de tekst? (zeer weinig, te eenvoudig, enkele woordspeling, ironisch commentaar, door iemand die geen auteur is)
- Hoe zouden de juryleden zelf de tekst omschrijven?
- In een 'normaal' sprookje begin je met 'er was eens' en eindig je met 'en ze leefden nog lang en gelukkig.' Daartussen wordt er veel verteld en af en toe wat dialoog ingevoegd. Hoe gaat het in dit boek? (alleen dialoog, of eerder monoloog; 'er was eens' is vervangen door noot van schrijfster aan lezer en 'ze leefden nog lang en gelukkig' is een tekening)

OPDRACHT

Doornroosje en de elevator pitch

Laat als afsluiter de juryleden per twee of drie kort bespreken wat ze een andere lezer over het boek zouden vertellen als ze met die lezer één minuut in een lift zouden zitten. In die minuut moet dus alles gezegd worden dat belangrijk is. Na de bespreking in kleine groepjes kan je per groepje één kind het reclamepraatje (of net niet) van één minuut laten houden voor de hele groep. Het helpt om een liftscène te creëren door het kind bijv. op een stoel te laten staan of met zijn allen op een oppervlakte ter grootte van een lift te gaan staan.

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.